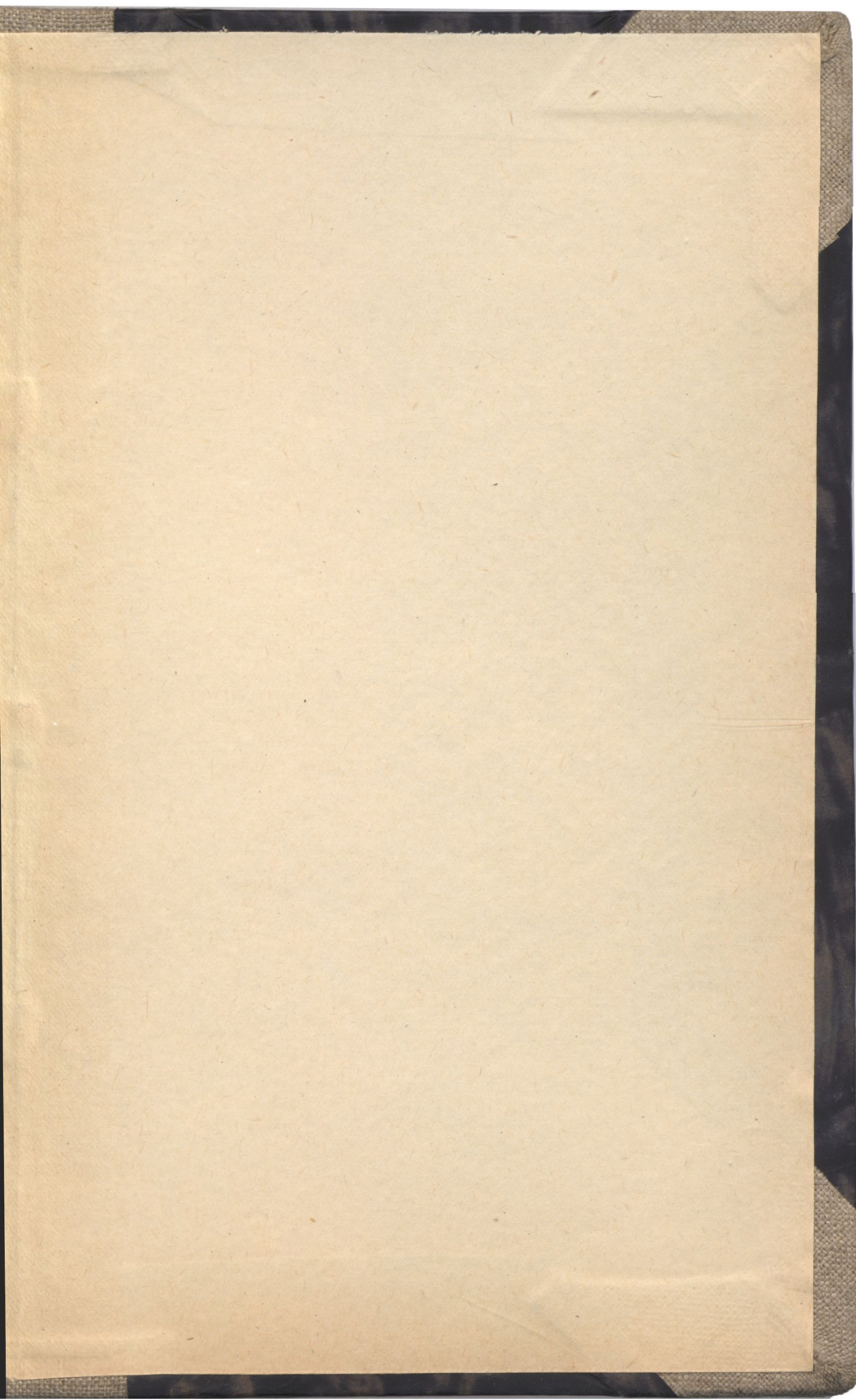

Rozprawy
Akademii
Umiejętności
5
1878

P.312

S⁴+4
2205

ROZPRAWY

i

SPRAWOZDANIA Z POSIEDZEŃ

WYDZIAŁU

MATEMATYCZNO - PRZYRODNICZEGO

Akademii Umiejętności.

Tom V.

(Z 8 tablicami litografowanemi).

W KRAKOWIE.

NAKŁADEM AKADEMII.

W DRUKARNI UNIwersytetu Jagiellońskiego,
pod zarządem Ign. Stecula.

1878.

SPIS RECZYZY.

I. Rozprawy.

	Str.
1. DR. FRANCISZEK KAMIĘŃSKI: Historyja rozwoju zarodka Pływacza pospolitego (<i>Utricularia vulgaris</i> L). (Tabl. I)	1
2. DR. E. STRASBURGER: O wielozarodkowości. (Tabl. II, III, IV, V).	9
3. DR. BOLESŁAW SKÓRCZEWSKI: O zachowaniu się tętnic i żył pod wpływem strumienia gazu kwasu węglowego	33
4. DR. ALOJZY ALTH: O galicyjskich gatunkach skamieniałych Otwornic rodzaju <i>Gyroporella</i> Gümb. (Tabl. VI, VII).	71
5. DR. TADEUSZ BROWICZ: Wypadek badania doświadczalnego zmian nerek w zapaleniu ostrém.	113
6. JAN NEP. FRANKE i ANTONI JAKUBOWSKI: Maciej Głoskowski, matematyk polski XVIIgo wieku.	126
6. IGNACY DOMEYKO: Rzut oka na Kordylijerę Chilijską i zawarte w ich łonie pokłady metaliczne. (Tabl. VIII)	160

II. Sprawozdania.

A. Posiedzenia Wydziału matematyczno - przyrodniczego.

a) Posiedzenia zwyczajne:

	Str.
1. Dnia 20 Października 1877 r.	I
(Powitanie przez Przewodniczącego pp. hr. KOZIEBRODZKIEGO SZCZĘSNEGO i KONSTANTEGO PRZEZDZIECKIEGO jako gości. I. — Przedstawienie przez Sekretarza pracy p. FELIKSA ZWOLIŃSKIEGO: <i>Ogólne twierdzenie mechaniki</i> i oddanie jęj do oceny 2 Członkom Ak. I.—Prof. Dr. CZYRNIAŃSKI złożył swą broszurę: <i>Mechanisch-chemische Theorie der sinnlichen Welt</i> . 1876, teraz dodatkami litografowaniami powiększoną.—Złożono ją do biblijoteki A. U. I — Dr. REHMAN wyłożył treść swęj rozprawy: <i>Geobotaniczne stósunki południowęj Afryki</i> . I.—)	
2. Dnia 20 Listopada 1877 r.	IX
(Sekretarz Wydz. przedstawia pracę p. FELIKSA ZWOLIŃSKIEGO: <i>Zrównania charakteryzujące ruch układów mechanicznych, w których siły i zrównania warunkowe są niezależne od chyżości punktów wchodzących w skład układu i nie zawierają czasu t w formie skończonej</i> . Oddano ją do oceny dwóm Członkom Ak., wraz z poprawkami nadesłanemi przez p. ZWOLIŃSKIEGO do rozprawy przedstawionęj dnia 20 Października t. r. IX.—Treść rozprawy Prof. Dra ALTHA: <i>O galicyjskich gatunkach skamieniałych otwornic rodzaju Gyroporella</i> . Gumb. IX.—Prof. Dr. JUL. GRABOWSKI zawiadamia o wypadkach rozbioru smoły, otrzymanęj przy wyrobie gazu do oświelniania z galicyjskiego oleju naftowego. XI.—Przedstawiona rozprawa Prof. Dra. JANCZEWSKIEGO: <i>Kilka stów o rurkach sitkowych</i> odłożona do następnego posiedzenia XII.—)	

	Str.
3. Dnia 20 Grudnia 1877 r.	XVII
(Odczytanie przez Sekretarza Wydz. oceny prac p. ZWOLIŃSKIEGO przedstawionych na ostatniem i przedostatniem posiedzeniu, nadesłanej przez Prof. ŻMURKĘ i Dra ZAJĄCZKOWSKIEGO. Prace odesłano Autorowi do zrobienia poprawek XVII.—Treść rozprawy Prof. Dra JANCZEWSKIEGO. <i>O rurkach sitkowych</i> . Część I. XVII. — Uwagi nad tą rozprawą Dra ROSTAFIŃSKIEGO. XIX)	
4. Dnia 21 Stycznia 1878 r.	XXI ^I
(Wydział oddaje przez powstanie część ś. p. DIETLOWI na wniosek Przewodniczącego. XXI. Sekretarz Wydz. zawiadamia o nadesłanej pracy p. EUSTACHEGO PETIONA: <i>O sposobie obliczania wysokich temperatur danych ciał za pomocą zwykłych termometrów</i> . XXI. — Treść rozprawy Dra STRASBURGERA: <i>O wielozarodkowości</i> . XXI.—Wiadomość podana przez Prof. Dra KARLIŃSKIEGO o pracy ś. p. EMILA STAHLBERGERA: <i>Nowy ogólny sposób oznaczania położenia geograficznego okrętu na morzu za pomocą spostrzeżeń astronomicznych</i> . XXII.—Przedstawione rozprawy, Prof. HOFFA: <i>Przyczynek do znajomości białka</i> i Prof. Dra JANCZEWSKIEGO <i>O rurkach sitkowych</i> , odłożono do następującego posiedzenia. XXX.)	
5. Dnia 20 Lutego 1878 r.	XXXI
(Sekretarz zawiadamia o dodatku nadesłanym do pracy p. E. PETIONA. XXXI. — Treść rozprawy Prof. HOFFA: <i>Przyczynek do znajomości białka</i> . Część I. XXXI. — Treść rozprawy Prof. Dr. JANCZEWSKIEGO: <i>O rurkach sitkowych</i> . Część II. Nagoziarnowe, XXXIII.)	
6. Dnia 20 Marca 1878 r.	XXXIV
(Treść rozprawy Prof. HOFFA: <i>Przyczynek do znajomości białka</i> . Część II i III. XXXIV. — Treść rozprawy Dra BOLESŁAWA SKÓRCZEWSKIEGO: <i>O zachowaniu się tętnic i żył pod wpły-</i>	

- wem strumienia gazu kwasu węglowego. XXXVIII.)
7. Dnia 29 Kwietnia 1878 r. XLVIII
(Treść rozprawy Prof. Dra JANCZEWSKIEGO: *O rurkach sitkowych*. Część III. Okrytoziarnowe. XLVIII.)
8. Dnia 20 Maja 1878 r. LX
(Zagajenie posiedzenia przez nowo obranego Dyrektora Wydz. Prof. Dra TEICHMANNa i odpowiedź Dra MAJERA, Prezesa Akad. LX. — Treść rozprawy p. ZYGMUNTA KAHANEGO: *Budowa tasiemca nastroszonego, jako przyczynek do Anatomii i Histologii Ogniwców*. LX.— Odczytanie rozprawy Dr. WIERZBICKIEGO: *Peryjodyczne zmiany prężności pary i wilgotności powietrza w Krakowie*, odłożono do następnego posiedzenia. LXVIII.)
9. Dnia 21 Czerwca 1878 r. LXX
(Sekretarz Wydz. przedstawia nadesłane prace Dra LEONA NOWAKOWSKIEGO: *Przyczynek do Morfologii i Systematyki Skoczków* i Dra TADEUSZA BROWICZA: *Studjum doświadczalne o zmianach nerek w zapaleniu ostrém*. Odesłano je do oceny Członków Akademii. LXX.— Treść swój rozprawy: *O oku kreta*, wyklada Dr. KADYI. LXX,—Prof. Dr. KUCZYŃSKI wyłożył treść pracy Dra WIERZBICKIEGO: *Peryjodyczne zmiany prężności pary i wilgotności powietrza w Krakowie*. Część I. LXXVII.)
10. Dnia 20 Lipca 1878 r. LXXX
(Sekretarz Wydz. przedstawił nadesłaną odbitkę z Roczników POGGENDORFFA pracy Dra ZYGMUNTA WRÓBLEWSKIEGO: *Uiber die constante der Verbreitung der Kohlensäure in reinem Wasser*. Odesłano do biblioteki. LXXX. Sprawozdanie Prof. Dra RADZISZEWSKIEGO o pracy Prof. BOGDANA HOFFA: *Przyczynek do znajomości białka*. LXXX.—Treść rozprawy Dra LEONA NOWAKOWSKIEGO: *Przyczynek do Morfologii i Systematyki Smoczków*. LXXXI.)

11. Dnia 21 Października 1878 r. LXXXII
 (Powitanie p. Rektora JULIJANA ZACHARIEWICZA jako gościa przez Przewodniczącego. LXXXII. — Treść rozprawy Dra T. BROWICZA: *Wypadek badania zmian nerek w zapaleniu ostrém.* LXXXII. — Prof. Dr. ALTH wyłożył treść pracy Rektora IGNACEGO DOMEYKI: *Rzut oka na Kordylijerę Chilijską i zawarte w ich łonie mataliczne pokłady.* LXXXIII. — Dr. REHMANN podał wiadomość o okazaniu się koło Krakowa rośliny wodnej amerykańskiego pochodzenia *Elodea canadensis.* LXXXVII.)
12. Dnia 20 Listopada 1878 r. XCIV
 (Sekretarz Wydz. odczytał wiadomość o roślinie *Elodea canadensis*, nadesłaną od Dra LEONA NOWAKOWSKIEGO. XCIV. — Treść rozprawy Członka Akad. JÓZEFA TETMAJERA: *Wykład elementarny wzorów do rozwiązywania równań trzechwyrazowych.* XCV. — Rozprawka p. WŁ. SABOWSKIEGO: *Mierniki czyli koła miernicze.* XCVIII. — Treść rozprawy pp. J. N. FRANKIEGO i A. JAKUBOWSKIEGO: *Maciej Głoskowski matematyk polski XVII wieku.* CII.)
- b) Posiedzenia administracyjne:
1. Dnia 20 Października 1877 r. IV
 (Sekretarz odczytuje list p. KRASUSKIEGO MICHAŁA, w którym tenże uprasza o przechowanie w Archiwum Akademii pod opiekęowaniem jego rękopismu: *Sztuki piękne przyrody, próba objaśnienia barw i kształtów.* IV. — Sprawozdanie Prof. Dra KARLIŃSKIEGO o pracy p. WAL. MYJKOWSKIEGO: *Rozwiązanie dwóch zagadnień z geometrii analitycznej.* IV. — Sprawozdanie Prof. KARLIŃSKIEGO i Dra KUCZYŃSKIEGO o rękopiśmie Dra SKIBY: *Mechanika analityczna.* V.)
2. Dnia 20 Grudnia 1877 r. XX
 (Do ocenienia pracy konkursowej w przedmiocie rolnictwa, nadesłanej od Zarządu Akademii,

- wybrano komisję. XX.—Zatwierdzenie Członków przybranych przez Komisję fizyjograficzną. XX.)
3. Dnia 20 Marca 1878 r. XXXIX
 (Sprawozdanie Komisji wybranej d. 20 Grudnia 1878 o konkursowej pracy p. JAROSZEWSKIEGO: *Gospodarstwo wzorowe*. XXXIX.—Odrzucenie przedstawionej pracy konkursowej: *Léczenie chorób epidemicznych i zaraźliwych, ludzi i zwierząt*. XL. — Sprawozdanie Prof. FRANKEGO i Dra ZAJĄCZKOWSKIEGO o rozprawach p. ZWOLIŃSKIEGO: *Ogólne twierdzenie mechaniki, i Zrównania charakteryzujące ruch układów* itd. nieco przerobionych. XL.—Przesłanie pracy Prof. HOFFA: *Przyczynek do znajomości białka*, do ocelienia Prof. Drowi RADZISZEWSKIEMU. XL. — Rezygnacja Prof. Dr. KUCZYŃSKIEGO z urzędu Sekretarza Wydziału nie przyjęta. XL.)
4. Dnia 29 Kwietnia 1878 r. L
 (Uchwalono przedstawić Akademii Umiej. do nadgrody pracę konkursową p. JAROSZEWSKIEGO: *Gospodarstwo wzorowe*. L. — Uznano, że prace nadesłane w skutek ogłoszonego konkursu w przedmiocie leczenia chorób epidemicznych lub zaraźliwych u ludzi i zwierząt nie zasługują na nadgrode, i postanowiono na posiedzeniu Akad. walném prywatném uczynić wniosek powtórnego ogłoszenia tego konkursu. L.—Zatwierdzono Członka przybranego przez komisję fizyjograficzną. LI. — Wnioski komitetu administracyjnego Komisji fizyjograficznej względem ustanowienia Kustosza dla zbiorów przyrodniczych i powiększenia tegorocznej dotacyi Komisji fizyjograf., przedstawione przez Prof. KUCZYŃSKIEGO i przez Wydział przyjęte. LI.)
5. Dnia 2 Maja 1878 r. LIX
 (Wybór Dyrektora, Zastępcy Dyrektora i Sekretarza Wydziału. LIX.)

6. Dnia 20 Maja 1878 r. LXIX
 (Uchwalono ogłoszenie w pismach Akademii rozprawy p. ZYGMUNTA KAHANĘGO: *Budowa taśmca nastroszonego*. LXIX.—Wybrano Komisję do ułożenia zadań konkursowych, dla mającego się ogłosić drugiego konkursu do nagrody z fundacyi imienia MIKOŁAJA KOPERNIKA, i uchwalono piérwszy konkurs przedłużyć na 3 lata zostawiając pierwotne pytanie. LXIX).
7. Dnia 20 Lipca 1878 r. LXXXI
 (Uchwalono ogłosić w IV tomie pamiętników Wydz. 3. Akademii prace Dra NOWAKOWSKIEGO i Dra KADYJEGO, przedstawione na posiedzeniach zwyczajnych d. 21 Czerwca i 20 Lipca b. r. LXXXI.)
8. Dnia 21 Października 1878 r. LXXXIX
 (Sprawozdania Dra BIESIĄDECKIEGO i Dra PIOTROWSKIEGO o pracy Dra BROWICZA: *Wypadek badania zmian nérek w zapaleniu ostrém*. LXXXIX.—Uchwalono ogłosić tę pracę i również pracę Członka Akademii DOMEYKI: *Kordyljery Chilijskie* itd. w V Tomie Rozpraw i Sprawozdań. LXXXIX.)
9. Dnia 9 Listopada 1878 r. XC
 (W imieniu Komisyi wybranéj dnia 20 Maja 1878 r. przekłada Dr. KARLIŃSKI zadania konkursowe do nagrody z fundacyi imienia MIKOŁAJA KOPERNIKA. XCI.—Wybrano jedno z tych zadań do ogłoszenia XCIV.)
10. Dnia 20 Listopada 1878 r. CIV
 (Uchwalono ogłosić w V Tomie Rozpraw i Sprawozdań rozprawę pp. J. FRANKEGO i A. JAKUBOWSKIEGO, a w V tomie Pamiętnika rozprawę p. TETMAJERA (zob. Posiedz. zwyczajne 12) CIV.—Wyznaczono termin do nadsyłania prac konkursowych do nagrody z fundacyi imienia MIKOŁAJA KOPERNIKA. CIV.)

R. Posiedzenia Komisji fizyograficznój.

1. Dnia 13 Grudnia 1877 r. XII
 (Powitanie przez Przewodniczącego p. FRANCISZKA BIENIASZA nowo przybranego Członka Komisji. XII.—Przedłożenie: XI tomu Sprawozdań,—nowo nabytych map Tatr,—tudzież oznaczenia produkcji nafty i wosku ziemnego na mapie Galicyi przez Członka Komisji p. WACHTLA. XII.—Zawiadomienie o nabytym zbiorze ślimaków od p. KULCZYŃSKIEGO. XII. — O nabytkach do Muzeum i darach od ostatniego posiedzenia. XIII.—Sprawozdanie Dra ROSTAFIŃSKIEGO o zielniku darowanym przez Dra JANOTĘ. XIV. — List od p. ALEKSANDRA KE-SZYCKIEGO. XIV. — Odezwa Magistratu w Nowym Sączu. XV.—Uchwała Komisji w téj sprawie. XVI. — Wniosek Prof. HOFFA. XVI. — Objaśnienie przedłożonych map ściennych klimatologicznych przez Dra LUTOSTAŃSKIEGO. XVI. — Przybranie nowych Członków Komisji. XVII.)
2. Dnia 28. Marca 1878 r. XLI
 (Przewodniczący zawiadamia o odezwie W. Wydziału krajowego w sprawie nadania stypendyum górniczego. XLI. — Sprawozdanie Prof. KARLIŃSKIEGO o sprawionych narzędziach dla stacyi meteorologicznój w Krynicy. XLI.—O nadesłanym roczniku c. k. Zakładu centralnego dla meteorologii i magnetyzmu. XLII.—Prace nadesłane od pp. MAJEWSKIEGO, ŁOMNICKIEGO SLEŃDZIŃSKIEGO, STAN. OLSZEWSKIEGO: XLIII. Sprawozdanie z objazdu stacyj meteorol. przez Dra WIERZBICKIEGO. XLIII.—Dr. ALTH składa rachunek z dochodu i rozchodu sekcyi orogr. geolog. i podaje wiadomość o swych wycieczkach. XLIII. — Rachunek sekcyi meteorol. XLIII.—Dr. GRABOWSKIEGO: Sprawozdanie o badaniach oleju skalnego. XLIII.—List Prof. TYNIECKIEGO. XLIII.—List Dra JANÓTY. XLIII. — Dary pp. WŁAD. PRZYBYŚLAWSKIEGO

i LUDWIKA MICHAŁOWSKIEGO tudzież Ks. A. HORZAKA. XLIV.—Zostawienie zasilku udzielonego w r. 1877 prof. TYNIECKIEMU na rok 1878. XLIV. — Zezwolenie na wypożyczenie map tatrzańskich Drowi JANOCIE. XLIV. — Uchwała co do odstąpienia darów WJKs HORZAKA i p. L. MICHAŁOWSKIEGO Uniwersytetowi Jagiellońskiemu. XLIV. — Wniosek Dra WIERZEJSKIEGO względem nabycia zbioru pajaków od p. WŁ. KULCZYŃSKIEGO —przyjęty. XLIV. — Wniosek Dra ROSTAFIŃSKIEGO względem nabycia zbioru mchów od p. KRUPY, przyjęty XLV. Rachunek z dochodu i rozchodu Komisji w r. 1877, przyjęty. XLV.—Wiadomość o ankiecie w sprawach górniczych podana przez Dra ALTHA. XLV. — Przybranie nowego Członka Komisji. XLVI.—Wybór Przewodniczącego i Sekretarza Komisji. XLVI.—Ustanowienie Komitetu administracyjnego. XLVI.—Na wniosek Dra WIERZBICKIEGO oświadczone Towarzystwu Tatrzańskiemu uznanie jego dotychczasowego działania. XLVII.)

C. Posiedzenie Komisji antropologicznej.

1. Dnia 19 Października 1877 r. v
 (Powitanie obecnych na posiedzeniu zamiejscowych Członków Komisji pp. hr. SZCZĘSN. KOZIEBRODZKIEGO i hr. PRZEZDZIECKIEGO przez Przewodniczącego. V. —Przewodniczący zawiadamia o toku czynności od ostatniego posiedzenia, w szczególności o nadsyłce materyjałów od p. PETROWA, o listach pp. CZAJKOWSKIEGO i Zarządu oddziału pedagogicznego w Jaśle, o przesyłce p. BACZAKIEWICZA, o wypisach z ksiąg stawiennictwa do wojska, nadesłanych

od 48 starostw, V i VI.—Sprawozdanie z wycieczki na Podole p. KIRKORA. VII. — P. KIRKOR przedstawia dary nadesłane Komisji przez p. JANA WILKICKIEGO itd. VIII.—Oddanie czci hr. KOZIEBRODZKIEMU za przyczynienie się do korzystnego wypadku tegorocznój wycieczki antropologiczno-archeologicznój. VIII.)

2. Dnia 26 Kwietnia 1878 r. . . . . LIJ

(Przewodniczący zawiadamia o rozesłaniu odezw do pp. Starostów i lekarzy powiatowych, względem robienia wyciągów z ksiąg popisów wojskowych. LIII. — O redakcyi 2 tomu *Wiadomości antropologicznych*. LIII. — O wysłaniu na Wystawę antropologiczną Paryżką przedmiotów z zakresu trzech sekcji Komisji. LIV. — O nadesłanych opisach, wypracowaniach i darach muzealnych. LIV.—Prezes Dr. MAJER odczytał: *Wypadki swoich badań co do rocznego przyrostu ciała u Rusinów galicyjskich*. LV. Dr. KOPERNICKI odczytał podaną przez p. Z. RADZIMIŃSKIEGO wiadomość o wykopaliskach we wsi Pererosłe w okolicy Radzimina na Wołyniu. LVI.—Dr. KOPERNICKI podał wiadomość tymczasową o cechach rasowych kości i czaszek przedhistorycznych z grobów w Horodnicy itd. LVII.—Wybór Przewodniczącego i Sekretarza Komisji. LVIII.)

3. Dnia 26 Listopada 1878 r. CV

(Sekretarz Komisji Dr. KÓPERNICKI przedstawił dary do zbiorów Komisji otrzymane od pp. MICHAŁA GREIMA, MOCHNACKIGO i pani JÓZEFY MOSZYŃSKIEJ. CV.—Sekretarz przedstawił materiały do opracowania, nadesłane od pp. FOEDRICH, KOSIŃSKIEGO, Dra WŁOD. DOBIŃSKIEGO i p. SZNAJDRA. CV i CVI.—Wiadomość o rękopiśmie nadesłanym przez p. EDW. RULIKOWSKIEGO. CVII.—Wiadomość o rękopiśmie nadesłanym przez p. ANDRZEJA PODBERESKIEGO. CVII. — Wiadomość o poszukiwaniach archeo-

Str.

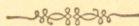
logiczno - antropologicznych p. GODFRYDA OS-
SOWSKIEGÓ. CVII. — Czł. Kor. Ak. P. O. KOL-
BERG złożył I Część monografii etnograficznój
Pokucia. CVIII. — Prezes Ak. Dr. MAJER za-
wiadomił o pracy swojój, dotyczącój Statystyki
bijologicznój wzrostu. CVIII i CIX.)

I.

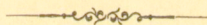
ROZPRAWY.

II.

SPRAWOZDANIA
Z POSIEDZEŃ WYDZIAŁU
i Komisyj wydziałowych.

J

